

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “แนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดีสำหรับวัดในพระพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี” สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ดร.ชวรินทร์ เครือโสม และ ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ก่อให้เกิดแรงผลักดัน พร้อมทั้งเป็นแนวทางแก่นงานวิจัยให้ ประสบผลสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาครั้งนี้ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย อันพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวณิศ มະเสนะ และพระมหาบัณฑิต ทองสว่าง ดร. ที่กรุณาประเมินแบบสัมภาษณ์เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น อันเป็นผลให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคำแนะนำจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร คำโสม ประธานกรรมการสอบ และ ดร.กฤตยา อุทโย กรรมการสอบ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานวิจัย ให้ข้อคิดเสนอแนะตลอดจนคณาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ คำแนะนำ และกำลังใจเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์ พระเถรานุเถระ ท่านเจ้าอาวาสในแต่ละวัด ที่มีความเมตตา ให้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับโยมบิดา โยมมารดา และผู้มีพระคุณที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ และหากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัย ขออภัยมา ณ ที่นี้

พระมณูญ หงษ์พันธ์
ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

เรื่อง	: แนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดีสำหรับวัดในพระพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี
ผู้วิจัย	: พระมณูญ หงษ์พันธ์
ชื่อปริญญา	: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม
คำสำคัญ	: หลักธรรมาภิบาล, หลักคุณธรรม, หลักความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส, หลักการมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดีสำหรับวัดในพระพุทธศาสนา และเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดีสำหรับวัดในพระพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาสหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนอันเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในวัดในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 12 ท่าน จากวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเพื่อเก็บข้อมูล รวมทั้ง ใช้แนวทางการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการวัดตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม หลักความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม การบริหารองค์กรโดยวิธีบริหารที่มีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรม ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหาพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน จะส่งผลให้เกิดประโยชน์สุขของชุมชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของบ้านเมือง มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด การจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดี ประกอบด้วยแนวทางดังนี้ 1) การมีกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดอบรม จัดสัมมนา เพื่อพัฒนาทักษะความรู้เรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลให้ครอบคลุม 4 หลัก คือ หลักคุณธรรม หลักความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม 2) มีการกำหนดโครงสร้าง โดยแบ่งขอบเขตงานตามความรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) ในการปฏิบัติงาน ควรเน้นหลักการมีส่วนร่วม 4) มีการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากร และ 5) มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

ABSTRACT

TITLE : GOOD BUSINESS ETHICAL MANAGEMENT GUIDELINES FOR
BUDDHIST TEMPLES IN UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : MANOON HONGPHAN

DEGREE : MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

ADVISOR : THAMWIMOL SUKSERM, Ph.D.

KEYWORDS : GOOD GOVERNANCE, MORAL PRINCIPLES, RELIABILITY AND
TRANSPARENCY PRINCIPLES, PARTICIPATION PRINCIPLES,
RESPONSIBILITY PRINCIPLES

The objective of this research is to study general information about good business ethics management practices for Buddhist temples and to set guidelines for good business ethics management for Buddhist temples in Ubon Ratchathani Province. The sample group was 12 people that included those who perform the duties of abbots or those assigned to act on the abbot's behalf related to the management of temples in Ubon Ratchathani Province according to the Temples Development Model, which are those with outstanding performance, exemplary, well-developed temples, and those with an educational park in the temple. This research was a qualitative study using in-depth interviews and studying secondary data to collect data and analyze the contents (Content Analysis).

The study found that the management of the temple is based on moral principles: principles of trust and transparency, responsibility, and participation. The organization should be managed using management methods that are properly and fairly organized through cooperative work and management with shared responsibility, collaborative problem-solving, and development. This will result in the benefit and happiness of the community, resulting in success for the national mission and it is efficient while creating the most value. Good business ethics management includes the following guidelines:

- 1) Training and seminars to improve knowledge and abilities in functioning in line with the four principles of good governance (morality, dependability and transparency, responsibility, and involvement) should be provided;
- 2) The structure should be clearly divided based on the scope of work according to responsibilities;
- 3) The principle of participation should be emphasized;
- 4) Staff understanding of information technology should be developed and promoted; and
- 5) there is regular monitoring and evaluation of personnel performance.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัยและคำถามวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	25
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัด	29
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประเภทของงานวิจัย	38
3.2 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก	38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	41
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.6 การตรวจสอบข้อมูล	42
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก	44
4.2 ผลการวิเคราะห์การจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดี สำหรับวัดในพระพุทธศาสนา	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ผลการวิเคราะห์หลักความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัด	60
4.4 ผลการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดี สำหรับวัดในพระพุทธศาสนา	66
4.5 สรุปแนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดี สำหรับวัดในพระพุทธศาสนา	91
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	94
5.2 อภิปรายผล	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	99
เอกสารอ้างอิง	102
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	108
ข ผลการทดสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย	114
ประวัติผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เกณฑ์คะแนนวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น	14
2.2	เกณฑ์คะแนนวัดพัฒนาตัวอย่าง	14
2.3	เกณฑ์คะแนนการประเมินอุทยานการศึกษาในวัด	14
2.4	ตัวชี้วัดหลัก การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ	15
2.5	ตัวชี้วัดรอง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ	16
2.6	ตัวชี้วัดหลัก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ	17
2.7	ตัวชี้วัดรอง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ	18
2.8	ตัวชี้วัดหลัก ความรับผิดชอบของผู้บริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม	19
2.9	ตัวชี้วัดรอง ความรับผิดชอบของผู้บริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม	21
2.10	ตัวชี้วัดหลัก การใส่ใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ	22
2.11	ตัวชี้วัดรอง การใส่ใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ	24
2.12	เกณฑ์การรับรองมาตรฐานจริยธรรมทางธุรกิจ	25
2.13	จำนวนวัดทั้งหมดในประเทศไทย	30
2.14	สรุปตัวแปรที่ได้จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3.1	ประเภทของผู้ให้ข้อมูลหลัก	39
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก	45

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม	9
4.1	แนวทางการบริหารจัดการวัดในพระพุทธศาสนา	77
4.2	แนวทางในการบริหารจัดการวัดในด้านหลักความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส	81
4.3	แนวทางในการบริหารจัดการวัดในด้านหลักการมีส่วนร่วม	84
4.4	แนวทางการแก้ปัญหาด้านการจัดการบริหารวัด	86
4.5	แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านผู้นำองค์กรในการบริหารจัดการวัด	87
4.6	แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการจัดบุคลากรในการบริหารจัดการวัด	88
4.7	แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณ	90
4.8	แนวทางการจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจที่ดีสำหรับวัดในพระพุทธศาสนา	91

คณะบริหารศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ